

ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, ПОПУЛЯРИЗАТОР МЕДИЧНИХ ЗНАТЬ (до 85-річчя професора І.І. Нікберга)

19 листопада 2014 р. виповнилося 85 років із дня народження відомого українського вченого-медика, фахівця з проблем профілактичної медицини, доктора медичних наук, професора, члена Міжнародної академії екології та безпеки людини, члена-кореспондента Російської академії природознавства, лауреата Державної премії України, популяризатора медичних знань, медичного публіциста Іллі Ісайовича НІКБЕРГА.

Ілля Ісайович народився в Києві, у родині юриста-економіста І.М. Нікберга (1899–1980) та секретаря-друкарки Б.А. Харшан (1908–1979). У 1952 році з відзнакою закінчив Київський медичний інститут ім. О.О. Богомольця. Навчання поєднував з активною працею в наукових гуртках, був головою факультетського та членом бюро інститутського студентського наукового товариства. З 1952 по 1956 р. працював лікарем міської санітарно-епідеміологічної станції, а також викладачем та завідувачем навчальної частини школи медичних сестер у м. Макіївці (Донецька область). У 1956–1964 рр. І.І. Нікберг працював науковим співробітником, завідувачем лабораторії радіаційної гігієни та токсикології, завідувачем відділу гігієни Молдавського НДІ епідеміології, мікробіології та гігієни (м. Кишинів). Подальші роки життя пройшли в Києві. 1964–1996 рр. — асистент, доцент Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, 1996–2000 рр. — професор, завідувач кафедри гігієни та екології людини медичного інституту Асоціації народної медицини. З березня 2000 року мешкає в Сідней (Австралія), продовжуючи займатися улюбленою справою — популяризацією медичних знань, медичною публіцистикою.

У колі наукових інтересів професора І.І. Нікберга завжди переважали суміжні проблеми гігієни та лікувальної медицини. Цим проблемам були присвячені, зокрема, його кандидатська (Харків, 1969 р.) і докторська дисертація «Прогнозування та профілак-

тика геліометеотропних реакцій при серцево-судинних захворюваннях» (захищена в Київському національному медичному університеті, 1993 рік) та низка інших досліджень, результати яких широко висвітлені в багатьох (понад 600) публікаціях, у тому числі у 25 книгах.

За 40-річний період викладацької праці І.І. Нікберг виявив себе як лектор та педагог-методист, автор низки підручників та навчальних посібників. Розробив та впровадив у навчальний процес понад 30 нових лекцій та практичних занять. Як провідний фахівець залучався (1994–1998) до праці в Центральному методичному кабінеті з вищої медичної освіти Міністерства охорони здоров'я України. Разом із проф. Р.Д. Габовичем розробив програму підвищення педагогічної кваліфікації викладачів гігієни ВНЗ та медичних училищ. Понад 25 років був куратором циклів підвищення педагогічної кваліфікації, слухачами яких були майже 500 асистентів, доцентів, професорів, завідувачі кафедр медичних інститутів з усіх республік колишнього СРСР та викладачі гігієни медичних училищ України, Білорусі та Молдови. Входив до складу центральної методичної комісії університету, вечних рад медико-профілактичного факультету та факультету підвищення кваліфікації викладачів. Значну увагу приділяв науково-виховним контактам зі студентами, активно залучав їх до наукової праці, керував науковим студентським гуртком.

Понад 40 колишніх гуртківців І.І. Нікберга після здобуття вищої освіти стали кандидатами й докторами наук, професорами, очолили відділи НДІ та кафедри з різних медичних профілактичних та лікувальних фахів.

Значне місце в науково-практичній та громадській діяльності І.І. Нікберга посідають питання профілактичної діабетології, що вирішувались ним у творчій співпраці та під керівництвом академіків А.С. Єфимова та М.Д. Тронька. Він був ініціатором створення та першим головою Українського товариства сприяння хворим на діабет, віце-президентом Української діабетичної федерації, науковим редактором журналів «Діабет» та «Діабет та життя», керівником Центру самоконтролю та навчання хворих на діабет в Інституті ендокринології та обміну речовин. Він є автором понад 100 наукових та науково-популярних статей та 6 книжок із питань цукрового діабету. Плідна діяльність І.І. Нікберга в цій галузі здобула професійне та громадське визнання. Він є почесним членом Української міжнародної діабетичної асоціації, Української діабетичної федерації, Австралійської діабетичної асоціації. На-

городжений медалями «За внесок у популяризацію медичних знань про цукровий діабет», «Medal Victory Kennely», багатьма почесними грамотами. Австралійською громадською організацією Shalom удостоєний звання «Людина року — 2009» у номінації «Література та журналістика». Попри пенсійний вік та власні медичні проблеми (50 років життя з діабетом 1-го типу!), у контакті з українськими колегами він продовжує активну творчу працю як популяризатор медичних знань. За останні 5 років написав декілька десятків статей та 4 книги з питань цукрового діабету, що надруковані в Києві, Донецьку, Санкт-Петербурзі, зокрема книгу «Медицинский самоконтроль и образ жизни больного сахарным диабетом» (2012). Плідно співробітничав з журналом «Діабет — образ жизни» (Москва), «Міжнародним ендокринологічним журналом» та газетою «Новости медицины и фармации», входить до складу редакційних рад цих видань.

Редакція та читачі «Міжнародного ендокринологічного журналу» тепло вітають свого колегу з визначною датою та щиро бажають високошанованому ювілярові багатьох років подальшого життя та творчої активності!

**Головний редактор журналу
професор Володимир ПАНЬКІВ ■**

